

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a ti-
misoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentiméterre 6 lei, kötéseknel engedmény.

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Doi miniștri

Cum trebuie îndrumată viața economică a țării

Instalarea d-lui Ing. I. E. Bujoi la Ministerul de Industrie și Comerț, a fost primită pretutindeni, cu vădită mulțumire și cu mădeji întemeiate, de factorii cei mai autorizați ai vieții noastre economice.

Această încredere are la baza ei, adevărul că ori când se așază un om la locul lui, nu se pot aștepta de cât rezultatele cele mai bune.

Așa s'a întâmplat și la începutul regimului politic actual când a venit la conducerea Ministerului de Industrie, un exponent de valoare al Industriei, d. Ing. N. Teodorescu, președintele Uniunii generale a Industriștilor din România.

Activitatea acestuia a fost fericită și pentru interesele superioare ale statului și pentru acele ale economiei particulare. Ea s'a bucurat de aprobarea și buna apreciere a tuturor.

Meritul d-lui N. Teodorescu a fost acela că a voit să facă cât mai puțină doctrină și s'a ferit să fie inovator cu orice preț ca atâția alții.

D-sa, a recurs la măsuri simple, dictate de bunul simț și de cunoașterea și priceperea problemelor economice.

Datorită acestui fel de a gândi, s'au îndreptat multe greșeli și s'au înlăturat multe piedici în organizarea și funcționarea comerțului nostru exterior care în momentul instalării sale la departamentul industriei funcționa atât de greoi, mai ales din cauza excesului de economie dirijată și a birocrației.

D-sa a fost acel care a introdus la Ministerul de Industrie și la direcția contingentării sistemul rezolvării automate și urgente a cererilor și lucrărilor dependente de aceste autorități.

S'ar părea, la prima vedere că această reformă pe care o pomenim, e prea simplă pentru a prezenta importanță.

Totuși nu e așa. Ea a însemnat o adevărată revoluție în practica birocrației, care a atras ministerului mulțumirea tuturor acelor atâți de mulți, cari aveau mari interese legate de comerțul de import și export.

O altă îmbunătățire cu care s'a putut mândri, d. Ing. N. Teodorescu, ca ministru, a fost simplificarea practicilor și în special reducerea la ultima expresie a amestecului statului și organelor sale în treburile particulare.

Sub auspiciile și din inițiativa aceluiași ministru s'a produs apoi cea mai strălucită manifestare a Industriei Naționale — „Expoziția Industriei Românești” — sub privirile încântate și uimite ale forurilor oficiale și ale publicului românesc, cari până atunci nu-și dădeau seama, în măsura exactă de rolul, importanța și progresele tehnice ale producției noastre industriale.

De atunci, mai mult ca altă dată, a trebuit să se țină seamă de această realitate: industria națională a țării, luându-se măsuri pentru dezvoltarea ei în concordanță cu nevoile generale, punându-se frâu într-o măsură mai simțită importului de produse care se fabrică și la noi, și dându-se prioritate industriei indigene pentru nevoile statului, ale Căilor ferate și ale armatei.

Acum cercurile noastre economice și-au pus speranța în persoana d-lui Ing. I. E. Bujoi, noul ministru al Industriei. D-sa este, ca și d. Ing. Teodorescu, un mare industriș, un bun cunoscător al problemelor și practicilor economice din țara noastră.

Laurea Industriștilor și comercianților așteaptă cu încredere roadele activității d-lui Ing. I. E. Bujoi.

Az iparoskongresszus összehívásának tervéről nyilatkozik Szabó Béni

A kongresszus a más nemzetiségű iparostársainkkal való testvéri és baráti kapcsolatok ki-
mélyítését szolgálja.

A Brașov-Brassóban megjelenő „Népújság” a közelmúltban felvetette egy iparos parlament összehívásának gondolatát. Az ezzel kapcsolatban hozzá intézett kérdésekre Szabó Béni, az országosan ismert iparosvezér a következőket válaszolta:

— A kisiparosság feltétlenül szükséges megszervezése ügyében, évtizedes gyakorlati megfigyeléseken nyugvó és kizárólag a kisiparosság és a kisipar magasabbrendű érdekeinek figyelembe vételére alapján elfoglalt álláspontomat már többféle módon juttattam kifejezésre s azt, eddig mindazon iparosok, ipari szervek, kikkel akár közvetlenül, akár levelezés útján ismerttettem, teljes egészében magukévá tették. Ugyasintén helyesléssel találkozott álláspontom az arra illetékes minisztériumnál és hatóságoknál is.

Tervezetemet, amely 3 részből áll, részletesen tárgyalta és elfogadta, illetve tudomásul vette az Országos Magyar Párt Sft. Gheorghe-sepsiszentgyörgyi nagygyűlése is.

E tervet első része a szakmai szindikátusok kiépítése. E rész munkálatai örömdetesen előrehaladtak és az ezzel kapcsolatosan általam készített és változtatás nélkül elfogadott alapszabály szerint, Brașov-Brassóban megalakult az első szindikátus.

Az alapszabály jóváhagyása és a jogiszemélyiség elnyerése most van folyamatban, melynek megtörténte után tömegesen fognak megalakulni a különféle szindikátusok.

Brașov-Brassóban felhívásomra eddig közel 700 iparos jelentkezett írásbeli nyilatkozatok alapján és a szervezési és fenntartási költségek felajánlása mellett. A Brașov-brassóihoz hasonló szervező munka indult meg több Ardeal-erdélyi városban is.

Az ily módon való megszervezés valamenyny Ardeal-erdélyi, később esetleg az egész ország kisiparosait igyekszik egy táborba hozni.

E szervezet minden működéséből ki van zárva a politika, világnézeti, nemzetiségi és vallási kérdések.

Szervezési tervetemen második része csak a magyar kisiparosokra vonatkozik és kizárólag gazdasági, szociális és kulturális jellegű. E terv szerint, megfelelő elnevezéssel egy országos, központi, jogi személyiséggel bíró szerv létesítendő, mely fiók-rendszerrel foglalná egybe az ország magyar kisiparosait és a magyar kisebbségi lakosság egyetemes támogatása mellett kezdené kiépíteni gazdasági, szociális és kulturális szerveit.

A kisebbségi magyarság áldozathozatalát e téren ott, ahol másképp nem megy, még erkölcsi preszió rendjén is ki kell kényszeríteni. Mivel a kisipar kisebbségi magyarok által üzött

rat până acum a stărnit admirația nu numai a industriștilor noștri dar și a celor mai distinși exponenți ai industriei din occident, și ale cărui concepții în materie de politică economică sunt din cele mai largi și libere.

része az itteni magyarság közös kincse s e kincs tervszerű, minden térre kiterjedő gyűmölcsőztetése minden itteni magyar erkölcsi kötelessége. E második tervvel kapcsolatos központi intézmény alapszabályait most készítem és januárban tárgyalatom le az arra illetékesekkel s azután terjesztem be jóváhagyás végett.

Szervezési tervetemen harmadik része a magyar kisiparosok politikai megszervezése, mert erre is feltétlenül szükség van. Ugyanis, végtelenesen demoralizáló és széttöltető az a körülmény, hogy a magyar kisiparosság adandó alkalomkor egyszerű vadászszákmánya a különféle és a magyarság igazi törvényes érdekeitől távol álló pártoknak.

A politikai megszervezés teljes kiépítése kizárólag az itteni kisebbségi magyarság legfőbb szervének, az Országos Magyar Pártnak keretében kell megtörténni, oly módon, hogy a pártélet minden ágában, a kisiparosság súlyának megfelelő szerephez jusson, azon szereplők által, akiket az iparosság e célra kijelöl.

Kisebbségi sorunk aggasztó helyzetében soha helyre nem hozható és le nem vezekeltető bünt követ el mindenki, aki becsületes szándékkal nem igyekszik megteremtteni a teljes magyar kisebbségi egységet.

E cél érdekében minden törvényes eszköz igénybe veendő és minden hozható áldozat meg-hozandó.

Az egymásért, de elsőhelyen népünk elesett, szenvedő tagjaiért hozandó áldozathozatal többé nem lehet gyűlések szónoki megnyilatkozása, hanem valósággá kell, hogy váljon.

Feltett három kérdésükre a következőket válaszolom:

1. Alkalmas időben és helyen, gondos előkészítés és jó napirend mellett lehetségesnek és szükségesnek tartom a hazai kisiparosok nagygyűlését, melyen a magyar iparos intézmények kiküldöttei vennének részt. Ahol pedig magyar iparosintézmény nincs, ott közgyűlési határozattal delegálunk tagokat a nagygyűlésre.

2. Miután az Országos Magyar Párt Sft. Gheorghe-sepsiszentgyörgyi nagygyűlése megítázt adott a magyar iparosok megszervezésére s ennek rendjén a már említett alapszabály és más idevonatkozó kérdések tárgyalására egy iparos nagygyűlést egybe kell hívjak, e kérdésben részletes tájékoztatást annak idején fogok adni. Annvit már most közlök, hogy e nagygyűlésen a kisebbségi magyar iparosok minden fontosabb kérdése napirendre kerül s az előadott megfelelő gonddal lesznek kijelölve.

3. A tervezett kongresszuson igen eredményes előhaladást várok összes kérdéseinkben. Hivatva lenne a kongresszus tovább mélyíteni a testvéri és baráti kapcsolatokat a más nemzetiségű iparostársainkkal is.

Comerțul și industria nu așteaptă nici de la noul ministru al Industriei, experiențe aventuroase, ci măsuri simple și practice în concordanță cu nevoile și realitățile economice, pe cari le cunoaște

Jogesetek a kisipar köréből

Mikor állapítható meg a gyári védjegy utánzása.
A bucarestii tábla elvi döntése.

Az okirályságban érvényben van a márkák védelméről szóló 1879-iki törvény. Az ügy, amelyet alább ismertetünk, tanulságos abból a szempontból, hogy miképpen állapítható meg a márka utánzás, másrészt pedig az említett törvény rendelkezései közelről érdeklik azokat az iparosokat, akik az okirályságban is hoznak forgalomba árut és akik árujuk védjegyét az okirályság területén a fenti törvény alapján védhetik meg.

Az említett ügyben a felperes a Hjorth és Co. stockholmi cég volt, amely keresetet indított a Wurth és Jonte cég ellen azon a címen, hogy az utóbbi a stockholmi cég által készített tűzhelyeknél használt védjegyeket utánozta és ezzel a vevőkönöztséget tévedésbe ejthette. A felperes előadta, hogy az ő márkája „Prisma” néven volt bejelentve, míg az alperes a „Primus” nevet használja védjegyül. Ugyanakkor pedig az áru külső kiállítása teljesen azonos.

A törvényszék a keresetet elutasította a tábla azonban, amely elé az ügy fellebbezés folytán került megváltoztatta az elsőfokú ítéletet. A tábla indoklásában kimondotta, hogy az okirályságbeli védjegy-törvény 13. szakaszának 3. bekezdése szerint abban az esetben, ha a használt védjegy zavarkeltésre alkalmas és a közönséget könnyen megtévesztheti, ez már egyet jelent a védjegyutánzással. Hangsúlyozta az ítélet, hogy a védjegy szava mindkét cégnél ugyanannyi betűből állt. A „Prisma” és „Primus” olyan hasonló szavak, amelyek a vevőt könnyen tévedésbe ejthetik, annál is inkább, mert mindkét termék azonos célt szolgált és külseje is hasonlított. Ezért a tábla kötelezte az alperes céget, hogy áruján a jövőben a „Primus” nevet ne alkalmazza.

Minden egyes kivétési jegyzőkönyv csak külön támadható meg.

A bucarestii tábla IV. tagozatának 100—1937 számú elvi határozata.

A kincstár három kivétési jegyzőkönyvet, mivel a foglalkozás utáni adót egy és ugyanazon személy ellen vetették ki, egy fellebbezéssel támadott meg. A fellebbezési bizottság csak egy ügyben adott helyet a fellebbezésnek és arra az álláspontra helyezkedett, hogy minden egyes ügyben külön-külön fellebbezés nyújtandó be.

Ezen határozat ellen a kincstár képviselője felülvizsgálati kérelemmel élt a polgári perrendtartás 326. és a gyorsított eljárásról szóló törvény 35. szakaszának megsértése címén. A tábla a felülvizsgálati kérelmet elutasította, mert a törvények értelmében a fellebbezésnek külön-külön magában kell foglalnia a megtámadott határozat számát. Ebből a szövegből nyilvánvaló, hogy egyetlen fellebbezési kérelemmel nem lehet több határozatot megtámadni, miután minden ügy külön elbírálás és külön határozatot igényel. A tábla tehát elvileg leszögezte, hogy minden kivétési jegyzőkönyv ellen csak külön fellebbezésnek van helye.

HAZI BÉKE.

Csemegéné kiábrándult arccal panaszkodik a barátainak. Természetesen a férjéről beszél.

— Pár nap óta feltűnt nekem, — mondja — hogy kedves férjem a nap legkülönbözőbb óráiban hazalátogat, benéz, az összes szobákba, az összes helyiségekbe és aztán újra elmegy.

Egy-két napig eltűrtem ezt a számárságot, de tegnap már nem tudtam leküzdeni a kíváncsiságot és megkérdeztem tőle:

— Rikárd! tulajdonképpen mit jelentenek ezek a váratlan hazaszaladgálások?

— Melániam, — felelte erre az a csirkefogó — kitárlhattad volna magadtól is.

— Nos?

— Hát az a helyzet, — kezdte —

Január elsején be kell zárni az üzemvezetőkkel dolgozó kisipari üzemeket

A munkaügyi minisztérium 161.604—1937. szám alatt rendeletet adott ki. Bevezetésében a rendelet utal az 1936. évi április 30-án megjelent ipartörvény 156. paragrafusára, amelynek értelmében a jövőben azok a kisipari üzemek, amelyeknek tulajdonosa nem képezett iparos, hanem a műhely élén üzemvezető állott, nem folytathatják működésüket. Kisipari üzemek alatt a törvény tudvalevőleg azokat érti, amelyek tíz munkásnál többet nem foglalkoztatnak és 20 lóerőnél nagyobb energiájú gépekkel nem

dolgoznak. A törvény fenti rendelkezésének végrehajtására mindeddig nem került sor.

A fentemlitett rendeletben azonban közli a munkaügyi miniszter, hogy üzemvezetőkkel dolgozó ipari üzemek megszüntetésére és felszámolására 1938. január elsejéig ad végső határidőt. Azokat az üzemeket, amelyek eddig az időpontig nem szüntetik be működésüket, zugműhelyeknek tekintik és hatósági uton zárják be. Az országban egy egész sereg olyan kisipari üzem van, amely üzemvezetővel dolgozott és amelyeknek január elsejével meg kell szünniük.

Nem szabad látatlanba birságot kivetni

A Societatea Americană-Română bucarestii vállalat több Targumures-marosvásárhelyi cégnek benzint adott el hónapokkal ezelőtt. Az országos repülőalap helyi megbízottja ellenőrző körutja alkalmával két cégnél megtalálta a fővárosi vállalat nyugtáit, melyeken nem volt repülőbélyeg. A repülőalap ellenőre megállapítván, hogy a két nyugta sorszáma a hatezer fölött van, azt követeltette, hogy a bucarestii vállalat minden nyugtája nélkülölzi a repülőbélyeget s ezért hatezer s még néhány nyugta után keresztszámban hetvennégyezer lei birságot rótt ki.

A Societatea Americană-Română a birságolás ellen fellebbezést adott be a Targumures-

marosvásárhelyi törvényszékhez. A napokban tartottak tárgyalást ez ügyben s miután a tanács tagjai között véleménykülönbség keletkezett, az érdekes birságolási ügyet kiegészített hármastanács előtt újra letárgyalták. A hármastanács megállapította, hogy pusztán következtetés alapján, a tények ismerete nélkül, nem lehet ilyen tömeges birságolást elrendelni s ezért a fővárosi vállalat fellebbezésének helyet adott és a több mint hatezer nyugtára kirótt repülőbélyeg birságot törölte.

Az érdekes ítélet egyelőre nem jogerős, mert a repülőalapnak harminc napos határideje van fellebbezési joga érvényesítésére.

A jövőben csak a pénzügyminisztérium engedélyével üzhető a vésnöki mesterség

A Nemzeti Pénzverdet a kormány kommercializált vállalatá alakította át. Az erről szóló rendelet törvény nemcsak a pénzverde belső átszervezéséről tartalmaz intézkedéseket, hanem olyan monopoljogokat biztosít a Nemzeti Pénzverdeknek, amelyek a magánipar szempontjából rendkívül károsak lehetnek.

Igy arról is intézkedés történt, hogy

az állami, megyei, vagy községi hatóságok bélyegzőit és domborművi pecsétjeit kizárólag a Nemzeti Pénzverde készíti.

Ez a rendelkezés három hónapon belül, vagyis február 13-ig alkalmazandó. Azt a közhivatalnokot, aki bélyegzőmegrendelést magáncégnél ad fel, szigorúan megbüntetik. A Nemzeti Pénzverdeknek joga van ellenőrizni azt, hogy magánvésnöki műhelyek, állami, megyei, vagy községi hatóságok számára pecsétet és bélyegzőket nem készítenek-e.

A pénzügyminisztérium engedélye nélkül vésnöki műhely nem állítható fel és vésnöki mesterség nem üzhető.

Az engedélyt a minisztérium a Nemzeti Pénzverde véleménye alapján adja ki. Vésnökségek tulajdonosai és az önállóan dolgozó vésnök munkások február 13-ig kötelesek magukat bejegyeztetni a Nemzeti Pénzverde különleges nyilvántartásába.

A Nemzeti Pénzverde kizárólagos joggal rendelkezik, hogy a belföldi fogyasztás szükségleteinek fedezése céljából a kereskedőknek és iparosoknak színezüstöt, vagy ezüst félgyártmányt adjon el.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép című lapot

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félvre 85 lei. Kiadónév: Olaj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványt! — A lapban állandó iparos

A Nemzeti Pénzverde foglalkozhatik nemesfémek és azok ötvözetének kereskedelmével, ha a nemesfém vagy ötvözet olyan értéktárgyakból származik, amelyek nem esnek forgalmi tilalom alá. Ilyen értéktárgyak: művészeti tárgyak, evőeszközök, ékszerek, vallásos kegyeserek, fogászati, vagy sebészeti cikkek.

A forgalomban levő ércpénzek kivonása esetén a kivont váltópénzekből származó fém vagy ötvözet új ércpénzek veréséhez használandó fel. Ha az új ércpénzek veréséhez szükséges régi ötvözet feldolgozási költsége meghaladná a szükséges új ötvözet napi árát, úgy a régi, forgalomból kivont váltópénzek ötvözetét eladható.

Az esetben, ha a jelenlegi váltópénzforgalom növekednék, vagy módosulna, a váltópénztöbbség névértékének egyrésze az államadósság csökkentésére használandó fel olyképpen, hogy a váltópénz előállítási ára és a névérték közötti különbözetért állami járadékok vásárolandók.

BOSSZU.

A színházi pénztárnál megkérde egy ur:

- Mit adnak?
- „Szerelemről szó sincs”.
- Tényleg?
- Tényleg.
- Akkor tudja mit, mognézásról sincs szó.

A Timisoara-temesvári vendéglősök a maximális árak felemelését kérik.

A Timisoara-temesvári vendéglősök és kávéosok ipartársulata beadványt intézett a városhoz és a maximált vendéglői áraknak harminc százalékkal való felemelését kérik. A beadvány hivatkozik a piaci árak negy emelkedésére. A város vezetősége a kérdés ügyében legközelebb fog dönteni.

IGY IS LEHET.

- Mit fogsz csinálni a télen?
- Korcsolyáztató leszek.
- Tudsz te korcsolyázni?
- Hát az a helyzet, — kezdte —

Minden ipari üzemnek kell vezetnie forgalmi adónyilvántartást.

A pénzügyigazgatóság felhívja a gyárak, iparüzemek és kereskedelmi vállalatok figyelmét arra, hogy a forgalmi adó fizetésének alapjául szolgáló könyveket pontosan kell vezetni. A könyv rovataiba az áru mennyiségét, értékét és a vevő, illetőleg a rendelő nevét kell feltüntetni. A forgalmi adó nyilvántartásokat a pénzügyigazgatóság adja ki és azt minden szaküzletben be lehet szerezni.

PROBA SZERENCSE.

— *Hová sisak?*
— *Ma nagy nap van, megkérem a főnököt M. nyónak a kezét.*
— *Melyiket?*
— *Az attól függ...*
— *Mitől?*
— *No, ha a főnököm jókedvű, a fiatalabbát, ha rossz kedvű, az öregebbét.*

Egy Oradea-nagyvárad
iparos jubileuma.

Az Oradea-nagyvárad nőiszabók szindikátusa választmányi ülést tartott. A választmány elhatározta, hogy ünnepélyes társasvacsora keretében ünnepeli elnökének, Weisz Sámuelnek 25 éves iparos évfordulóját. A bankett megrendezésében a Kisiparos Liga is kivette a maga részét, amelynek az ünnepelt szintén lelkes és dolgozó vezetőségi tagja.

Uj cinkoxid-gyár.

Metal-Chimica S. A. bucureştii részvénytársaság Ploesti környékén cinkoxidgyárat állít fel. A vállalat eddig tengerkék-festék gyártásával foglalkozott. A cinkoxidgyár évi termelése 300 tonna lesz.

PISZKOS KONKURRENCIA.

— *Mi a tisztességtelen verseny?*
— *Na?*
— *Ha egy éjjeli helyiségre ki van írva, hogy: „Jobb, mint otthon.”*

Megegyezés a Timisoara-temesvári
könyvkötőiparban.

A Timisoara-temesvári könyvkötőipari munkások és munkások között bérvisszály keletkezett. A munkások ugyanis a megdrágult életviszonyoknak megfelelő bérvisszajuttatást kérték. A könyvkötő iparban most megegyezés jött létre. A megegyezés értelmében az átlagárakat újból felülvizsgálják és a béreket ennek megfelelően fogják módosítani. Az új megegyezést két évre kötötték a feltétellel, hogy hat hónaponként felülvizsgálják.

Semmitőszéki határozatok
a miniszterium által kivetett bírságokról.

Az Oradea-nagyvárad Lechner-féle gyárat a közelmúltban a kereskedelmi minisztérium a román személyzet alkalmazásáról szóló törvény értelmében 20 ezer lei bírsággal sújtotta. A bírság ellen közigazgatási keresetet indított a cég az ítélőtáblánál, azzal az indoklással, hogy a miniszteriumnak nem lehet mindjárt pénzbírságot alkalmazni, hanem előbb végig kell járnia a különböző büntetési fokozatokat és így előbb a céget meg kellett volna inténi. A Vitro-Metan cég hasonló keresetét a Braşov-brassói tábla elfogadta és ez elleni felfolyamodást a Semmitőszék elutasította, kimondván, hogy

a büntetés fokozatos alkalmazása a kereskedelmi miniszterre nézve kötelező.

A Lechner-gyár esetében azonban a Semmitőszék harmadik tagozata ellenkezőképpen döntött és kimondta, hogy nem kötelező a fokozatok betartása és lehet mindjárt a legmagasabb bírságot alkalmazni. Így tehát a Semmitőszék két ellentétes határozatot hozott.

Közel száz Timisoara-temesvári uri szabót szőlített fel a munkakamara, hogy 15 napon belül zárja be üzemét

Az új kisipari törvény, — mint ismeretes — a szerzett jogok tiszteletben tartásának kihangsúlyozásával az iparigazolványok becserélését rendelte el. Ezek a munkálatok országsszerte megkezdődtek. Nem egy helyen azonban a „becserélésből” felülvizsgálatból az iparendély megvonása lett. Így történt Timisoara-Temesváron is, ahol az igazolványok becserélésével felruházott munkakamara igen sok iparigazolványt megvont olyan kisiparosoktól, akik iparukat évtizedek óta folytatják.

A Timisoara-Temesvári munkakamara több, mint 100 női szabót szőlített fel, hogy 15 napon belül hagyják abba iparuk gyakorlását. Ennek több, mint 100 műhelynek és varrodának a bezárása néhány száz munkásnének a kenyértől való megfosztását jelenti.

Ezeknek a fiatal lányoknak a munkaalkalmától való megfosztása a közjólét és a közérkök szempontjából is gondolkodni kell hogy ejtse az illetékes hatóságokat. Az új ipartörvénynek a kontárkodás leküzdésére vonatkozó intézkedései amugyis nehezen hajthatók végre. A kisiparosság könyörtelen megrostálása csak tovább gyarapítja a kontáriparosok egyre növekedő seregét, ami viszont nem lehet sem az állam, sem az iparosság érdeke.

Reméljük, hogy a munkakamara átlátja intézkedéseinek következményeit és visszavonja a műhelyek és varrodák tömeges lezárására kiadott rendelkezését.

Hatvanmilliárdos közmunkára tett javavaslatot a kormánynak Caranfil volt légügyi alminiszter

Az új kormány programjának élvonalába állította az ország gazdasági fellendítését, különösen pedig a falusi lakosság helyzetének javítását, melyet a mezőgazdaság támogatásával és olyan közmunkák elvégzésével akar elérni, melyek a falu lakosságának életszintjét emelhetik.

A szakemberek szerint most nemcsak a gazdasági viszonyok volnának alkalmasak az ilyen tervek keresztülvételére, hanem a helyzet parancsa társulva a kormány keretében kialakult kedvező hangulattal: legtöbb történetnek ezen a téren. A kormányt máris elhalmazták a különböző szakemberek javaslataikkal, ezek közül a fővárosban a legnagyobb érdeklődéssel Caranfil mérnök, volt légügyi alminiszter előterjesztését tekintik, kinek hatalmas tervezete egy fővárosi lapban jelent meg és amelyre kormánykörökben is felfigyeltek. Caranfil hatalmas keretekben terjeszti elő tervét, melyet bőven és szakaszerően megindokol, de amelyben egyben a multa vonatkozólag is kritikát gyakorol és amelyben megvizsgálja azon okokat is, melyek az általa ajánlott tervezetet indokoltá teszik.

Caranfil mérnök mindenekelőtt felsorakoztatja a román mezőgazdaság termelésének ágazatait és megállapítja, hogy ezeknek a mezőgazdasági ágazatoknak egyike sem vezethet a mai körülmények között arra, hogy önmagában elegendő legyen a parasztság helyzetének javítására. Ezért arra a végkövetkeztetésre jut, hogy a termelés gazdaságossá és jövedelmezővé tételéhez

nagy közmunkákra van szükség, olyanokra, amelyek

gyors és olcsó szállítást

biztosítanak, olyan iparosítást kíván, amely versenyezni tud a külföldi piacokkal — ezektől reméli az állam jövedelmi forrásainak is gazdagodását, de egyben és elsősorban a lakosság életszintjének emelését.

A multa vonatkozólag az a megjegyzése van, hogy az államkincstár sem volt ugyan abban a helyzetben, hogy nagyobb befektetéseket eszközöljön, viszont azonban az egészséges kezdeményezés szelleme is hiányzott.

— Lehet azonban, — füzi tovább gondolatmenetét Caranfil mérnök —, hogy a szükséges bátorság sem volt meg ahhoz, hogy valamely hatalmasabb közmunka évekig tartó kockázatát vállalják a kormányok. Nagy közraktárakra, kikötők kiépítésére, olcsó termelési üzemmel dolgozó művekre,

gőzhajókra, utakra, csatornázásra, vasutakra, folyamok hajózhatóvá tételére van szükség.

A további okfejtés a következő: Még ha

borrelőtti lényegesen kisebb Romániában is sokkal több közmű létesült, mint az utóbbi időkben, holott az utolsó tizenöt évben még a gazdasági viszonyok is alkalmasak voltak arra, nem is szólva arról, hogy ezek a gazdasági életet mennyire fellendítették volna.

Az a kérdés merül fel ezek után, hogy milyen szempontok legyenek irányadók a feltétlenül elkezdendő közmunkáknál és hogy mily sorrendben készüljenek azok?

Az első szempont az volna, hogy a közmunkák

emeljék a föld feletti és a föld alatti javaknak értékét,

még pedig azért, hogy megszüntetik a választalat, melyek azokat a forgalomba kerülésben gátolják, hogy aztán a termelőknek kezébe minél több jusson abból az árból, amit termelvényeikért kap.

A közmunkáknak olyan természetűeknek kell lenni, hogy azokhoz a falusi földtelen nép munkaerejét használjuk fel, hogy az végeredményben a termelés növekedésére bírjon hatással, hogy a termelőknek lehetőséget nyújtson arra, hogy a külföldi piacokkal versenyezhesse. Arra nézve, hogy a közmunka mennyiben bír hatással a lakosság életszintjének javítására, Caranfil mérnök a következő példát hozza fel: Moldova északi részéből a kikötőbe szállított

mezőgazdasági termelvények árának 25 százalékát teszi ki a szállítás költsége.

Ha csak husz százalékát a költségeknek meg lehetne takarítani, úgy ez

a megtakarítás évenként két milliárdot tenne ki.

A közmunkákra nézve legelsőként kínálkoznak: a Seret és Prut hajózhatóvá tétele, a Cernavoda-Constanţa-csatorna, mely rendkívül liktető forgalmat teremtené egyszeriben a vidéken az olcsó víziút révén. Caranfil mérnök véleménye szerint egy egészen külön orgánumot kellene felállítani, mely a haladék nélkül megvalósítandó állami közmunkák dolgával foglalkozik és részletesen is felsorolja, miképpen képezi az államnak ezt az új szervét. Caranfil mérnök egyébként nem fejezte be azzal nagyanyu tervezetét, hogy csupán általános elveket jelöljön meg, részletesen is megjelöli, hogy miképp akarja elgondolásának kereteit kitölteni. A részletes terveket egy más alkalommal fogjuk ismertetni, egyelőre csak annyit, hogy Caranfil mérnök tervezetéhez az ő számításai szerint hatvanmilliárd lei szükséges.

Ezt természetesen nem egy rövidesen megvalósítandó tervnek költségvetése, Caranfil mérnök maga is legalább 15—20 évtizedre tervezte, ha a hasznát valóban azaz lakosság

Tervezet a társadalombiztosító ujjászervezéséről

A munkásbiztosító pénztár szervezetének reformja már igen régen aktuálissá vált és örömmel kell üdvözölni, hogy ebben az irányban legutóbb fontos lépések történtek. A bucureştii pénztár külön tanulmányi bizottságot küldött ki, amelynek feladata volt megalkotni azt a tervezetet, amelynek alapján át lehet szervezni az egész eddigi betegsegélyezési rendszert. Ez a javaslat most készült el és annál nagyobb fontosságú, mert minden valószínűség szerint ki fogják azt terjeszteni az összes kerületi pénztárakra is és a nagy reform szinte teljesen átalakítja a pénztárak eddigi betegsegélyezési szervezetét.

A tervezet igen érdekes módon oldja meg a problémát. Mindenekelőtt különbséget tesz a táppénzek kifizetése ügyében a nagy és a kis vállalatok között.

A tervezet szerint a nagyvállalatok általában igazgatási tekintetben kettőnően vannak megszervezve, megfelelően el vannak látva jól képzett, kiváló és megbízható tisztviselőkkel.

Ezért is a kerületi pénztárak hivatalos orvosainak igazolványai alapján ezek a vállalatok közvetlenül fizethetik ki alkalmazottaiknak a betegtáppénzt. Ha ezt a reformot bevezetik, a betegek nem lesznek kénytelenek a munkásbiztosító pénztárnál várakozni a táppénzre, ami a pénztárakat rendkívüli munkatorlódástól menti meg és számukra ez igen nagy könnyebbséget jelentene.

Hogy miképpen történik ez a közvetlen kifizetés, az a tervezet szerint már részletkérdés, amelyet külön szabállyal kell megállapítani. A nagyvállalatok szabályos időközönként számolnak el a munkásbiztosító pénztárral és ez az elszámolás vagy egyetlen, vagy több speciális kimutatás alapján történik meg szigorú ellenőrzés mellett, amelyre a munkásbiztosító pénztár jogosult és köteles lesz. Különösen figyelni kell még arra, hogy a kifizetés új rendszere ne adjon alkalmat visszaélésekre. Általában a közvetlen kifizetésre vonatkozóan a kerületi pénztárak külön fognak megállapodást kötni olyan nagyipari vállalatokkal, amelyek a pénztár szervezetének tapasztalatai szerint pontos fizetőknél tekinthetők.

A kifizetéseknek ez a rendszere nem kötelező a vállalatokra nézve, csak az esetben, ha ebbe ők kifejezetten beleegyeznek.

A kisipari vállalatokra nézve, amelyek tudvalevően bélyegek útján röjják le a hozzájárulást, a kérdés már sokkal komplikáltabb. A munkáspénztári szervek és biztosítottak között szinte naponként tapasztalhatók ma is félreértések és ezért nagyon is fontos, hogy a kifizetések szigorúan törvényes formák között történjenek. A táppénzt csak az alkalmazott által bizonyítvány ellenében folyósítják, amely feltünteti a megbetegedés időpontját is. Emellett szükséges még felmutatni a hozzájárulások nyilvántartására szolgáló nyugtakönyvet, valamint a munkaadónak szabályszerűen kiállított igazolványát amelyet az előírt formuláron töltenek ki.

El lehetne kerülni itt is azt a sok formalitást, ha a kisvállalatok nagyrésze komolyan betartaná a törvényt, törvényes időben bejelentné alkalmazottaikat, vezetne pontos személyzeti könyvet és szabályszerűen fektetné a munkásbiztosító bélyegeket.

Sajnos az esetek túlnyomó többségében hanyagságból vagy rosszhiszeműségből elmulasztják a bélyegek leróását és csak akkor pó-

tolják, ha az alkalmazott komolyan beteg lesz és orvosi kezelésre, kórházi ápolásra és táppénzre van szüksége.

A javaslat szerint tehát a kis vállalatok szigorú ellenőrzésére van szükség, hogy azokat hozzászoktassák a törvényes szabályok betartására. Mert ha ez megtörténik és a kisvállalatok is lekiismereteseknek bizonyulnak, akkor a kisvállalatok is olyan elbírálásban részesülhetnek,

mint a nagyok. A pénztárak elfogadják a munkaadók nyilatkozatait, amelyek a táppénzek kifizetését igazolják és így ezeknek módjukban állana közvetlenül fizetni az alkalmazottaknak a táppénzt késedelem nélkül és minden formalitás mellőzésével. A pénztár azután elszámolna az ilyen munkaadókkal és utólag állapítaná meg a tényállást.

A tervezet belső adminisztrációs kérdésekkel foglalkozik ezután és rámutat arra, hogy az igazgatási és orvosi ügyosztály együttműködése a pénztár zavartalan ügykezelésének biztosítéka. Ezt a célt elérnék a decentralizációval, ahol a két tényező közvetlenül érintkezhetnének egymással.

Bujoiu miniszter bejelentése szerint

Fokozatosan korlátozni fogják a termelést hátráltató intézkedéseket

Az új kormányzati rendszer elvként tűzi maga elé az ipari termelés szabadságát.

I. Bujoiu kereskedelmi és iparügyi miniszter hivatalának elfoglalása alkalmával az ipari termelést és a kereskedelmet korlátozó intézkedések fokozatos leépítését jelentette be. A miniszter ezzel a kormányának olyan irányu gazdaságpolitikáját jelentette be, amely fordulóponthoz lehet az ország gazdasági életében. A hét évvel ezelőtt kitört világgazdasági válság Romániát is olyan megszorító intézkedések bevezetésére kényszerítette, amelyeknek magyarázatául szolgálhattak a gazdasági válság leküzdésére irányuló törekvések, ma azonban, amidőn az ország helyzete szemmel láthatóan javult és külkereskedelmi mérlegünk Európában a legkedvezőbb képet mutatja, a megszorító intézkedések csak a további javulást akadályozhatják.

A megszorító intézkedések leépítése azonban csak fokozatosan történhet. Beavatott forrásból szerzett értesüléseink szerint, az új kormány először

a külkereskedelmet megszorító intézkedéseket akarja fokozatosan leépíteni.

Ebben az irányban már eddig is történtek lépések egyes nyersanyagok és félgyártmányok behozatalának szabadabbá tételével, azonban a jövőben a kormány hangsúlyozottabban igyekezn fog, hogy az összes, belföldön elő nem állított vagy nem termelt ipari nyersanyagok és félgyártmányok behozatalát teljesen szabadabbá tegye. Az ipari nyersanyagok és félgyártmányok behozatalának szabadabbá tétele után a kormány

nagyobb lehetőségeket fog adni a belföldön elő nem állított készárak importjára is.

A külkereskedelem, illetőleg az importrendszer ilyen irányú átszervezését nyomon fogja követni az új iparpolitika inaugurálása és az ipar képviselőinek bevonásával megkezdik az új ipartörvény előkészítését. A törvénytervezetben

elvként fogják leszögezni az ipari termelés szabadságát.

A magánkezdemenyvezést az új ipartörvény támogatni fogja, ha ez a magánkezdemenyvezés egészséges irányban fog haladni. Ez a gyakorlatban annyit jelent, hogy a törvény

meg fogja gátolni az egészségtelen tulinveztíciót

olyan iparágakban, amelyekben az ipari termelés már nemcsak, hogy fedezi a belső szükségletet, hanem annál jóval többet termel. Különböző kedvezményeket fog biztosítani az új ipartörvény azoknak az iparvállalatoknak, amelyek belföldi agrártermékeket dolgoznak fel és az így előállított árut exportálják. Ezzel a kormány az exportipar fejlesztését akarja elérni, különösen a mezőgazdasággal kapcsolatos iparágakban.

A mezőgazdasággal kapcsolatos ipar fejlesztését tartotta szem előtt a kormány akkor, amidőn külön minisztériumot állított fel I. Manolescu-Strunga volt miniszterrel az élen, a mezőgazdaság indusztrialisására.

Új forgalmi adó-rendelkezők

A forgalmi adótörvényt az ékszerészre vonatkozóan a következőleg módosította a pénzügyminisztérium. A törvény 9. szakasza szerint azon műhelyek, amelyek nemes fémeket dolgoznak fel értéktárgyakká, nem mentesek a forgalmi adó alól. Tekintettel arra, hogy ezeket az anyagokat eddig 18 százalékos luxus (forgalmi) adó terhelte, elrendeli, hogy ez az adó a nemesfémekből gyártott ékszereknél a gyártott valódi érték után 6 százalékos alapon fizetendő legyen.

Eszerint az ékszerek után 6 százalékos forgalmi adó fizetendő. Tehát vigyázni kell, mert nem minden tárgy, hanem csak az ékszer esik 6 százalékos forgalmi adó alá.

Ha esetenként az egyes megrendelő és javítató összeforrasztás, vagy köbetétel végett javítási munkával keresi fel az ékszerész, akkor nem az áru értéke után, amelyet javítás végett behoznak fizetendő a forgalmi adó, hanem a javítási munkadíj után, amelyet az ékszerész a munkájáért kapott.

Ha drágakövet használ az ékszergyártásnál és nem állított ki nyilatkozatot, akkor a felhasznált kő értéké-

nek megfelelően 6 százalékos forgalmi adót fizet. Tehát csakis az ékszerekre vonatkozóan lépett életbe adócsökkentés, minden más tárgyat, amelyet az ékszerész műhelyében gyárt — nem mentesíti a rendelet az eddigi forgalmi adó alól, tehát ha nem nemesfémekből készít bármilyen tárgyat, úgy arra vonatkozóan azon forgalmi adót kell megfizetnie, mint amelyet a törvény az illető tárgyból készült áruira előír.

★

A hirt fordalmi adójára vonatkozóan a minisztérium új rendelkezést adott ki, amely szerint, a kenyérnél fizetendő 0.22 leies taxa, amely kilogrammonként fizetendő, — nem számítható be a hirt után fizetendő forgalmi adóba, hanem azt külön kell szedni és a forgalmi adóval együttesen kell befizetni. Ezen rendelkezés összefüggésében van a minisztériumnak 2.381.883/1935 számú rendelkezésével. A rendelkezések pontos és részletes szövegére, amelyek 1937 november 19-én jelentek meg, felhívjuk az érdekeltek figyelmét. A részleteket a pénzügyigazgatásnál kapják meg az érdekeltek.

UJ KELET

Románia egyetlen
szülő napilapja

Kérjen mulatványszámot

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

A munkaügyi minisztérium újabb iratok benyújtását kéri a külföldi alattvalók tartózkodási engedélyének meghosszabbításával kapcsolatban

Az idegen alattvalók tartózkodási engedélyeinek ellenőrzésével kapcsolatban a munkaügyi minisztérium a tartózkodási engedélyek meghosszabbítása érdekében beadott kérésekhez a következő okiratok beszolgáltatását tette kötelezővé:

Igazoló okirat arról, hogy a külföldi alattvaló származási országban a román alattvalók is ugyan olyan munkajoggal rendelkeznek mint a külföldi alattvalót nem itélték el, nem volt csődben és ki nem földi alattvaló ellen bünvádi eljárás a származási országban nem indult meg. Igazolás arról, hogy valamely megbélyegző cselekmény miatt a külföldi alattvalót nem itélték el nem volt csődben és ki nem fizetett szakmai adóság miatt eljárás ellenük nincs folyamatban.

A munkakamarák mellett működő ellenőrző, bizottságok a külföldi alattvalóktól mindezeket az okiratokat bekövetelik. Az okiratok benyújtására 1937. december 31-ig adott haladékat a munkaügyi minisztérium. Azokat, akik nem alkalmazkodnak ezekhez az intézkedésekhez, kiutasítja.

SZOLID MAGYARAZAT.

- Mondd, Lajos, mit jelent ez a barna hajszál a kabátodon?
- Azt, hogy amióta szőke vagy, nem kefélted ki a kabátomat

Az egészségügyi illetékek kivetése.

Közlöttük, hogy az iparvállalatok egészségügyi illetékének (taxa sanitara) kivetése és ennek folytán az alapul szolgáló bérérték (valoare locativă) megállapítása most folyik. A kivető bizottságok olyképp jártak el, hogy a bérértéknél nemcsak az iparvállalatok helyiségeinek bérét vették alapul, hanem beleszámították a teljes üzemi és gépi berendezést is. Az Ugir tiltakozására a közegészségügyi minisztérium most rendeletben utasította a kivető bizottságokat, hogy a bérértékbe csak akkor számítsák be a berendezést is, ha az illető iparvállalat a berendezést is bérli.

NEM HAJLANDÓ.

- Önagysága válik az urától. A barátodja ifjéntlen kérdi tőle:
- Csak nem akarsz ufra férjhezmenni?
- Ugyan mit gondosz, csömdörből vödörbe!

Tizenöt és félmillió leies költséggel légvédelmi berendezéseket épített a főbb állomásokon a CFR

A CFR az ország különböző városainak vasútállomásain légvédelmi berendezéseket épített. A berendezéseket a Soc. Aero-Chimică Română és az Intreprinderile Ing. Tiberiu Eremia készíti. A légvédelmi berendezések elkészítésére 15 millió 584 ezer 504 leit irányzott elő a CFR. Oradean, Bucurestiben és Chijon a Soc. Aero-Chimica, Cernautiban Iasiban és Chisinauban az Intreprinderile Tiberiu Eremia cég építi a légvédelmi berendezéseket.

VIDEKI.

- Bőrig ázott pesti ur áll a nyugatindl és fűtyül egy arra haladó autónak. A kocsi odajön.
- Vigyen az Erzsébet-körut 15. szám alá.
- Igénis.
- Az autó bekanyarodik a Szent István-körutra, átmege a Margithidon, végigmegy a budai Dunaparton, visszamegy Pestre az Erzsébet-körutot, majd Kossuth Lajos-utcán át a Rákóczi-ut felé tart.
- Az utas kopogni kezd a kocsi üvegjén.
- Hé, sofőr, mit csinál magad!
- Hogy-hogy mit csinál?
- Az Erzsébet-körut öt percnyire van a nyugatindl és maga megkerüli az egész várost. Mit gondol, vidéki vagyok én?
- A sofőr alkáztatlan felel:
- Pardon, ne tessék haragudni, nagyságos ur, én vagyok a sofőr.

Emlékiratban kérte az Iparkamarák Szövetsége a repülőbélyegtörvény módosítását

A fővárosi kereskedelmi és iparkamara kezdeményezéséhez a többi kereskedelmi és iparkamarák is csatlakoztak a repülőbélyegeknél az eddigig elterő kiszámítását illetően. Az erre vonatkozó emlékiratot már át is nyújtották a pénzügyminisztériumnak, valamint a Nemzeti Repülő Alap vezetésének, melyben az érdekeltek nevében azt kéri, hogy a repülőbélyegek alkalmazásának kiszámítása semmiesetre se történjen a teljes számlaösszeg után.

Igy például hozassák levonásba a számla úgynevezett bruttó értékéből azt az összeget, amit a kereskedő bármiféle engedmény címén ad a vevőnek, ugyancsak hozassák levonásba az olyfajta engedmény, amit a kereskedő, vagy gyáros készpénzfizetés esetén ad. Ha aztán például az árut a vevő házhoz szállítva kapja, vagyis az eredeti feltételek között az is szerepelt, hogy a kereskedő szállítani is

köteles a számla összegéért az árut, úgy hozassák levonásba a szállítás költségét is, vagy másrészt ne számítsanak hozzá a számlához szállítási költséget.

A repülőbélyegnek eddigi kiszámításának olyan szigorúságára, illetve a bruttó összeg alapul vételére az adott okot, hogy a Nemzeti Repülő Alap vezetősége attól tartott, ha a repülőbélyeget a nettó összeg után alkalmazzák, úgy igen sok mellékköltséget fognak felszámítani az érdekeltek, miáltal a repülőbélyegek összegét igen lecsökkenthetik. A kereskedelmi és iparkamarák szövetségének, továbbá a fővárosi kereskedelmi és iparkamaráknak beadott emlékirata azonban meggyőzően bizonyítja, hogy ilyfajta visszaéléstől egyáltalán nincs mit tartani és hogy az igazságosság szellemében kéri megoldani az ügyet.

Mi számítható be a lakbérértékbe az egészségügyi illeték kivetésénél

A helyi egészségügyi illeték az egészségügyi törvény értelmében a lakbérérték szerint fizetendő. Az Ugir intervenciójára a lakbérérték megállapítása céljából az egészségügyi minisztérium rendeletet adott ki, amely szerint a lakbérértékbe nem szá-

mitandó be az ingóságok értéke, kivéve, ha a bérbeadás butorral együtt történt. Az épület berendezése szintén nem számítható be a lakbérértékbe, csak akkor, ha az ingatlant berendezéssel együtt adták bérbe.

Jogi személyiség is felmondhatja szóbelileg a munkaszerződést

— A semmitőszék gazdasági jellegű döntései

A semmitőszék III. szekciójára gazdasági jellegű törvények alkalmazására a következő újabb elvi döntéseket hozta:

A munkaszerződést morális személyiség is szóbelileg felmondhatja. Ha valamely társaság alapszabályai szerint a tisztviselők kinevezése és elbocsátása az igazgatóság hatáskörébe tartozik, úgy a vállalat igazgatója által eszközölt tisztviselői elbocsátás csak akkor érvényes, ha azt az igazgatóság jóváhagyta (1277—1937. számú döntés).

A hitelezők nem kontesztálhatják meg azt a

bíróági végzést, amely elvben engedélyezi a konverziós törvény 50. cikkének megfelelően valamely kereskedő konverziós egyezségi kérését. (941—1937 számú döntés).

A törvényszék ítélete, amely visszautasítja a hitelezők ellentmondását a konverzió kereskedői egyezség elvi engedélyezése ellen fellebbezéssel támadható meg a tábla előtt és csak azután adható be felfolyamodás a semmitőszékhez. (549—1937. számú döntés).

Az aradi törvényszék is megállapította:

Nem kötelezhető könyvvezetésre a kisiparos

A közelmúltban egész ország kisiparos és kereskedői társadalmát élénken foglalkoztató kérdés ügyében hozott döntést az aradi törvényszék. A bíróság megállapította, hogy

a kiskereskedők és kisiparosok nem kötelezhetők könyvvezetésre

és így ilyen vonatkozású mulasztás miatt pénzbüntetés sem alkalmazható. Az érdekes ügy előzménye, hogy a repülőalap ellenőrző közegei megjelentek egy aradi szövetségben és a törvényben előírt könyvek felmutatását kérték. A tulajdonos hivatkozott arra, hogy üzeme nem haladja meg a kisipari üzemi jellegét, már pedig a forgalmi adótörvény értelmében ez a kategória nem köteles könyvvezetésre. Az ellenőrök nem vették figyelembe ezt az álláspontot és kihágási jegyzőkönyvet készítettek, amelynek értelmében 5000 lei bírsággal rótták meg a szövetség tulajdonosát, aki ügyvédhez fordult és fellebbezte a bírságot.

Rozvan Emil dr., a Banca Națională aradi ügyésze készítette el a megbírságotl iparos megbízásából a fellebbezést és a törvényszékhez terjesztett beadványában részletesen ismertette azokat a jogi érveket, amelyeknek alapján a bírságjegyzőkönyv megsemmisítését kérte. Az ügy csütörtökön foglalkoztatta a törvényszéket és ezuttal dr. Rozvan Emil érdekes perbeszédben részletezte; miért tartathatna az az álláspont, amely szerint a kisiparo-

sok és kiskereskedők is könyvvezetésre kötelezhetők.

A repülőalap ellenőrei a repülőbélyegek alkalmazásáról szóló törvény 9. szakaszának A. bekezdése alapján bírságotlák meg a szövetség tulajdonosát. Ez a törvényszakasz arról intézkedik, hogy azon iparosok és kereskedők, akik nem rendelkeznek szabályszerű könyvekkel, az adótörvény értelmében 5—10.000 leiig terjedő bírsággal büntethetők. A kereskedelmi törvény, amelyre az előbb említett törvény a kereskedők és iparosok azon feltételek mellett kötelesek könyveket vezetni, ahogyan azt a kereskedelmi törvény előírja. Ellenkező esetben büntetendők. A G. bekezdés szerint mentesülnek a büntetés alól azon kiskereskedők és kisiparosok, akiket a forgalmi adóról szóló törvény 12. szakasza felment a könyvvezetés kötelezettsége alól.

Mindezeknek alapján az ügyvéd kérte a bíróságot, semmisítse meg a bírságjegyzőkönyvet és mondja ki ítéletében, hogy a kiskereskedők és kisiparosok nem kötelesek könyvvezetésre. A törvényszék teljes egészében elfogadta dr. Rozvan Emil érvelését,

megsemmisítette a kirótt bírságot és megállapította annak törvényellenes voltát.

hogy a kisiparosokat és kiskereskedőket könyvek vezetése alól szabadulni kötelezzék.

Sürgős vizsgálatot kérnek a Târgumures-marosvásárhelyi inasiskola kilakoltatása miatt

Hatszáz inas maradt iskolahelyiség nélkül

Az „Az Iparos” legutóbbi számában röviden megemlékeztünk a Târgumures-marosvásárhelyi inasotthon körül történt eseményekről. Az alábbiakban a történetek előzményeit és részleteit ismertetjük:

A Târgumures-marosvásárhelyi ipar és kereskedelmi tanoncok egyik napról a másikra iskolahelyiség nélkül maradtak. Az esetnek háttérében dr. Francisc Graf, a Târgumures-marosvásárhelyi elmebetegek intézetének igazgatója áll, aki nyolcvan elmebeteg részére lefoglalta a volt munkásotthon egész épületének helyiségeit.

HOGYAN KERÜLTEK AZ ELMEBETEGEK AZ INASISKOLABA?

A tanonciskola épülete mintegy évtizeddel ezelőtt munkásotthon volt. 1928-ban felsőbb rendelkezésre megszüntették jellegét és csaknem hat éven át üresen állt. Miután az épület a munkaügyi minisztérium tulajdonába ment át a munkásotthon jellegét megszüntető rendelkezés folytán, 1933-ban intézkedés történt, hogy a helyiségeket az addig arra alkalmas helyiséget nélkülöző tanonciskola céljaira használják fel.

Közben az egykori munkásotthon tulajdonjogáért a helybeli munkásság és a munkaügyi minisztérium között pereskedés folyt, amelynek eredménye az lett, hogy az épület a közjótékonyági alap felügyelete alá kerül azzal, hogy azt hasonló célra használják fel.

Târgumures-Marosvásárhelyen az elmebetegek részére a városi téglagyár közelében építettek annak idején néhány szobás épület, ezt azonban 1935-ben toloncházra alakították át. Graf dr., az elmebetegek intézetének igazgatója ekkor azzal a különös kéréssel fordult a társadalomvédő egyesület központi igazgatóságához, hogy a tanonciskolában adjanak helyet intézetének lakóinak. Miután az engedélyt erre megkapta, még 1935-ben beköltözött az épületbe. Ettől kezdve napirenden voltak az összeütközések az intézet igazgatója és a tanonciskola előjárósága között, ami végül is a minisztérium tudomására jutott, amely vizsgálatot indított meg az ügyben. A bizottság — egy munkaügyi és egy egészségügyi főfelügyelő — megállapítása szerint az épület nem alkalmas arra, hogy abban az elmebetegek otthont nyerjenek. A vizsgálat során az 1936 februárjában megjelent 238. számú miniszteri napló a volt munkásotthonnak tanonciskola céljaira való felhasználásáról intézkedik.

MÉGIS ÖTSZÁZ TANONC MARADT EL A KÖTELEZŐ OKTATÁSOKRÓL.

Ezzel, úgy látszott, a tanonciskola zavartalanul kezdheti meg működését. A miniszteri határozat azonban nem tett pontot a vitás ügy végére. Az elmebetegek továbbra is a tanonciskolának adott épületben nyertek otthont és kilenc helyiséget foglaltak le, úgy hogy az ezer tanköteles ipari és kereskedelmi tanonc közül helyszűke miatt csak 557 látogathatta az előadásokat. A többiek a mestereiktől és munkaadóiktól az iskolalátogatásra kapott szabadidőt jórészt az utcán töltötték. A helybeli inasiskola növendékei közül az utóbbi napokig csak öt ipari szakképzésben dolgozó és a kereskedőtanoncok nyertek az erkölcsi és szakelméleti oktatás mellett gyakorlati képzést is a tanonciskola megőrzött helyén maradt előadásokról.

HATÁLYON KIVÜL HELYEZIK A MINISZTERI NAPLÓ RENDELKEZÉSÉT

Rövid ideig tartó nyugalmi állapot után azonban ismét kiújul a harc a az iskola és az intézet között. Egy napon pedig váratlanul rendelet jelent meg, amely hatályon kívül helyezi az elmúlt év februárjában megjelent miniszteri naplónak az iskolára vonatkozó rendelkezéseit. Néhány nappal később pedig a társadalomvédő központi igazgatósága elrendeli a tanonciskolának használt termek kiürítését.

A rendelkezés ellen úgy az iskola vezetősége, mint a prefektúra részéről több tiltakozás hangzott el és számos intervenció történt, de mindannyiszor eredménytelenül.

Közben az előadások tovább folynak a tanteremben, az intézet igazgatója azonban minden alkal-

mat felhasznál, hogy a tanításokat megakadályozza. Egy napon lezáratja az iskola kapuit. Az előadásokat azonban mégis megtartották, mert a tanoncok a kerítésen át hatoltak be az épületbe és elfoglalták a tantermekeket.

HABORUSDI: AKI BIRJA — MARJA...

Néhány napon át tartott ez az állapot, míg Graf Francisc dr. végül is drótsövénynt huzatott a kerítésre. Az új intézkedés azonban mit sem használt, a

Felemelték a huzott és forrasztott csövek behozatali illetékét

A hivatalos lap november 12-i számában megjelent királyi rendelet jelentős mértékben felemeli a Mannesmann csövek autorizációs illetékét.

A vámtarifa 1080. a) tételében szereplő Mannesmann csövek autorizációs illetéke, ha az átmérő legfeljebb 76.2 milliméter, 410 leiről 700 leire, 76.2—100 mm.-es átmérő esetén 60 leiről 700 leire, ha az átmérő 100 mm.-nél nagyobb 125 leiről 600 leire emelkedik 100 kg.-ént.

A forrasztott csövek autorizációs illetékét szintén felemelték. A 76.2 mm.-től 100 mm.-ig az autorizációs illeték 60 leiről 700 leire, ha 100 mm.-nél nagyobb az átmérő, az illeték 125 leiről 600 leire emelkedik.

tanonciskola növendékei mégis bejutottak a termekbe.

A háborusdinak egyik legérdekesebb mozzanata volt, amikor egy napon a tantermekbe özönlő növendékek seprűkkel, lapátokkal felfegyverkezve találták az öt iskolateremben az intézetben gondozott ápolókat. Az előadásokat most már nem lehetett megtartani, mert az elmebetegek nem akarták átengedni a helyiségeket. Ezzel aztán megszakadtak az oktatások. A tanfolyamokat felfüggesztették, ugyanakkor azonban az iskola vezetősége és a prefektúra sürgős és szigorú vizsgálatot kért az ügyben a minisztériumtól.

Az ipari és kereskedelmi tanoncok, akiknek közel hatvan százalékát kisebbségek teszik, helyiség hiányában már több, mint egy hete nem látogatják az előadásokat és egyelőre bizonytalan, hogy mikor nyitják meg ismét a tanonciskola kapuit. Mintegy hatszáz tanonc maradt máról-holnapra a szó legteljesebb értelmében az utcán.

Zsibó Béla.

Az autorizációs illetékek november 12-én léptek életbe.

1938. január 1-ig a régi autorizációs illeték mellett hozható be ugyanolyan csőmennyiség, mint amennyit a múlt évben november 12-től december 31-ig importáltak.

A kedvezményes autorizációs illeték mellett történő behozatalt a pénzügyminisztérium engedélyezi a kereskedelmi és iparügyi minisztérium véleményezése alapján.

A 152.4 mm.-nél nagyobb átmérőjű csövek új autorizációs illetéke akkor lép életbe, amikorra megállapítást nyer, hogy ilyen átmérőjű csöveket az országban megfelelő mennyiségben gyártanak.

Az Oradea-nagyvárad mestervizsgák sorrendje

A munkaügyi minisztériumból érkezett értesítés alapján az Oradea-nagyvárad munkakamara kitűzte a munkások gyakorlati vizsgáit. Az első vizsgák helyét és idejét feltüntető táblázatot, közszemlére kifüggesztették a munkakamaránál és a betegsegélyzőnél és a munkaügyi felügyelőségén.

A munkakamara egyébként megkezdte az új munkakönyvek kiosztását. Egyelőre négyszáz vas- és munkás könyvét állították ki. A munkakamara munkástagozati vezetőségének közbelépésére úgy döntöttek, hogy

az új munkakönyveket szombaton délutánonként fogják kiosztani, amikor a gyári munkás nem dolgozik.

Az új munkakönyvek kiosztása után, illetve ezzel egyidőben megkezdik az iparosok új mesterkönyvének kibocsátását is.

Az első mestervizsgák a borszakmában lesznek a következő sorrendben:

Nemzetvédelemmel kapcsolatos gyárak ezerméteres körzetében tilos szeszt árusítani.

A hivatalos lap november 8-i számában megjelent rendelettel a kormány a Szszmonopol-törvényt oly értelemben módosította, hogy a nemzetvédelemmel kapcsolatos iparvállalatok ezerméteres körzetben szeszkimérések nem állíthatók fel és nem működhetnek, csak a hadügyminisztérium engedélyével. A rendelkezéshez a meglevő szeszkimérések három hónapon belül kötelesek alkalmazkodni.

AGENOR.

Agenor az utcán szembetalálkozik Aristiddéval, aki megkérdi:

— Hová méssz?
— A pályaudvarra.
— Minek?

— A klubban azt mondták, hogy menjek ki a pályaudvarra, hátha megjön az eszem.

November 29-én reggel 8 órakor a Carmen cipőgyárban: Musat György, Jámor Sándor, Friedman József, Varga Lajos, Uszka Lajos, Vacsi János.

November 30-án reggel 8 órakor a Carmen cipőgyárban: Zairos N., Pop István, Borod Lajos, Kerekes Sándor, Gáspár M., Schwartz Mózes.

December 1-én reggel 8 órakor a Carmen cipőgyárban: Tóth István, Portan Ludovic, — Erstein Géza, Kurucz György, Kondor Ferenc, Józsa Lajos.

December 2-án reggel 8 órakor a Carmen cipőgyárban: Róth Dezső, Tarsoly Ferenc, Muhari József, Pap János, Dindelegan János, Lak István.

December 3-án reggel 8 órakor a Carmen cipőgyárban: Manyi Jenő: Jurovits Jenő, Kovács Imréné, Orban Lajos, Széki András, Goldstein E.-né.

December 4-én reggel 8 órakor a Carmen cipőgyárban: Varga András, Schwartz Béla, Kovács Ferenc, Wolner Sándor, Láng Ferenc, Juhász Ferenc.

December 6-án reggel 8 órakor a Carmen cipőgyárban: Pap József, Soma Imre, Bachman Dávid, Csoma Géza, Petri Sándor, Abrudan Gheorghe.

December 7-án reggel 8 órakor a Carmen cipőgyárban: Serdült Sándor, Tóth Zeigmond, Nagy Lajos, Rácz Sándor, Altman N., Nicluga Gheorghe.

December 8-án reggel 8 órakor a Carmen cipőgyárban: Bojtos N., Szőke Gergely, Bencsik János, Lupae Vasile, Pogány György, Nagy Lajos.

A bőripari vizsgáztató bizottság elnöke Cristu Petru, tagjai Magyar János, a munkaadók és Oláh Sándor a munkások részéről. A bizottság ezután is felhívja a mestervizsgára kijelölt munkások figyelmét, akik csak 50 leit fizettek eddig, még 450 leit fizessenek le a betegsegélyzőnél és a nyugtával együtt jelentkezzenek vizsgára a kijelölt időpontban, különben nem bocsáthatók vizsgára.

A vizsgák további sorrendjét közölni fogjuk. Felhívjuk a vidékiek figyelmét, hogy ne utazzanak be Oradeára, mert esetről-esetre, amennyiben a szükség úgy hozza magával, a vizsgáztató bizottságok kiszállanak a járási székhelyekre a vizsgák megjelölés céljából.

A miniszter halasztó rendelete ellenére, a légügyi minisztérium ellenőrei könyvvezetést kérik a kisiparosoktól

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége többszöri akciói során a repülőügyi minisztériumhoz is felterjesztést intézett, amelyben azt kérte, hogy ne követeljen a kisiparosoktól és kiskereskedőktől a könyvek vezetését kizárólag a repülőbélyeg szempontjából. A helyzet tudvaleg az, hogy a pénzügyminiszter legutóbb január 1-ig adott halasztást a kisiparosoknak és kiskereskedőknek a kötelező könyvvezetés megkezdésére oly módon, hogy utasította szerveit, hogy ne vegyenek fel január 1-ig kihágási jegyzőkönyveket olyan kisiparosok és kiskereskedők ellen, akik nem vezetnek könyvet. A miniszter egyidejűleg kilátásba helyezte azt, hogy január 1-én véglegesen megoldják ezt a problémát és valószínűleg végleg mentesítik is a kiskereskedőket és kisiparosokat a kötelező könyvvezetés alól.

Ugyátszik azonban, hogy a pénzügyminiszter rendeletét a repülőügyi minisztérium magára nézve nem tartotta kötelezőnek, mert a repülőbélyeg ellenőrök még mindig követelik a kisiparosoktól és kiskereskedőktől a könyvvezetést a repülőbélyegtörvényre hivatkozva és a repülőbélyeg alkalmazása szempontjából. Nem elégszenek meg azzal, ha a kiskereskedők és kisiparosok általában könyvet vezetnek és arra ráragasztják a repülőbélyeg, hanem ragaszkodnak ahhoz, hogy a kisiparosok és kiskereskedők a könyveket szabályszerűen vezessék. Másszóval a pénzügyminiszter felmentésével az érdekeltek semmit sem érnek, mert a repülőbélyeg ellenőrök egymásután bírságolják meg őket a könyvek hiánya miatt, sokszor még súlyosabb bírsággal, mint amennyit a pénzügyi közegek követeltek eddig.

Ez a lehetetlen helyzet indította azután a Kamarák Szövetségét arra, hogy memorandummal forduljon a pénzügyminisztériumhoz.

A Kamarák Szövetségének előterjesztése rámutat arra, hogy az 1927. évi április 27-iki bélyegtörvény az iparosok és kereskedők részére minden megkülönböztetés nélkül kötelezővé tette a kereskedelmi könyvek (journal és inventar) vezetését. Ezt a törvényt azonban az egyenes adótörvény 103. szakaszának f) bekezdése hatályon kívül helyezte, amikor kimondta, hogy azok a bírságok, amelyeket az olyan kereskedőkre és iparosokra kell kivetni, akik szabályszerű könyveket nem vezetnek, nem alkalmazhatók az adótörvény, illetve a forgalmi adótörvény által megjelölt kisiparosokra és kis-

kereskedőkre. A kisiparosok és kiskereskedők fel vannak mentve a bírság alól, ha nem vezetnek könyveket, ennél fogva fel vannak mentve a kereskedelmi könyvek vezetésének kötelezettsége alól is.

A memorandum hivatkozik azután a bírói döntések egész sorozatára, amelyek valamenynyien kimondják, hogy

kisiparosokra és kiskereskedőkre nem lehet kiroáni bírságot azért, mert könyveket nem vezetnek.

Az első bírói döntés (bucurestii tábla) kimondta, hogy a bírság alól való felmentés csakis azokra a kisiparosokra és kiskereskedőkre vonatkozik, akiknek ilyen minőségét az egyenes adótörvény vagy a forgalmi adótörvény határozza meg. Más szóval kiskereskedőknek tekintendők azok, akik patenta fixa osztályozás szerint adóznak, kisiparosoknak pedig azok, akik a forgalmi adótörvény megfelelő rendelkezései alá esnek.

A memorandum közli továbbá, hogy a Szövetség közbenjárására a pénzügyminiszter 1938. január 1-ig hosszabbította meg a kisiparosok és kiskereskedők mentességét a kötelező könyvvezetés alól azzal, hogy időközben méltányos megoldást fog találni, amelynek alapján a kisiparosok és kiskereskedők kívánságát teljesíti.

Igy tehát 1938. január 1-ig véglegesen tisztázni fogják a kisiparosok és kiskereskedők könyvvezetési kötelezettségét. A Szövetség úgy

vél, hogy ha már a pénzügyminiszter halasztást adott a könyvelési kötelezettségre vonatkozóan a bélyegtörvény alapján, nem igazságos és nem méltányos az, hogy a repülőügyi minisztérium szervei kihágási jegyzőkönyveket vesznek fel az olyan kiskereskedők és kisiparosok ellen, akik nem vezetnek könyveket.

Miután pedig a repülőbélyeg ellenőrök által felvett jegyzőkönyveknek tulajdonképpen önmagukbavéve nincs jogi hatályuk, mert azokat bírói hatóságok bírálják el, amelyek figyelembe veszik a joggyakorlatot és a pénzügyminiszter intézkedéseit, semmi értelme sem volna annak, hogy a repülőügyi minisztérium fenntartsa a mai rendszert, amelynek a repülőbélyeg szempontjából sincs semmi haszna és csak arra való, hogy fölösleges módon lehetőséget nyújtson a kisiparosok és kiskereskedők zaklatására. Kéri tehát a Szövetség a minisztert, hogy haladéktalanul adjon olyan utasítást közegeinek, amelynek értelmében január 1-ig nem lehet kihágási jegyzőkönyvet felvenni a repülőbélyeg szempontjából sem a könyveket nem vezető kisiparosok, sem a kiskereskedők ellen.

Ezzel kapcsolatban a Szövetség még egy másik sérelem megszüntetését kérte a repülőügyi minisztériumtól. Megtörténik ugyanis, hogy egyes repülőbélyeg ellenőrök ki sem mennek a helyszínre, hanem a városi rendőrhatalóságokat kéri fel bizonyos adatok beszerzésére és ezek alapján vesznek fel kihágási jegyzőkönyveket. Ez az eljárás teljesen szabálytalan és ez ellen az érdekeltek és érdekképviseletek már nagyon sokszor tiltakoztak. Kéri tehát a minisztert a Szövetség, utasítsa az ellenőröket arra, hogy csak a helyszínen lefolytatott nyomozások alapján vegyenek fel kihágási jegyzőkönyveket és ne a távból, bizonyos értesülések alapján, anélkül, hogy meggyőződtek volna a kihágás elkövetéséről.

Az intézmények számára engedélyezett vámbehozatal súlyos károkat okoz a belföldi iparnak

A hivatalos lap nap-nap után közöl olyan minisztertanácsi jegyzőkönyveket, amelyek teljes vám- és illetékmentességet adnak közintézmények számára gépek, nyersanyagok, készárúk behozatalára. A közintézmények vámmentes importjának engedélyezése az utóbbi időben rendszerré vált és a kormány számos esetben vám- és illetékmentességet adott olyan áruk behozatalára is, amelyek belföldön megfelelő mennyiségben és minőségben készülnek.

Igy például a hivatalos lap november 10-i

számában megjelent minisztertanácsi jegyzőkönyv olyan textilanyagot behozatalára adott teljes vám- és illetékmentességet, amelyek belföldön is beszerezhetők.

Nem lehet vitás, hogy a kormány, amikor elősegíti az ilyen cikkek importját, súlyos károkat okoz a belföldi iparnak és kereskedelemnek, amelyek teherviselésükkel elsősorban járulnak hozzá ezeknek a közintézményeknek fenntartásához.

Ahol megáll a férfiész..

Irtá: CSERMELY GYULA.

Husszein el Ámin, vagyis az Alláh-hoz hűséges Husszein, zöldturbanos dervis volt és Akába nevű városban lakott, amely Nyugat-Arábiában, Mekka és Jathrib városok között napozik, néhány kögratásnyira a Dehna nevű nagy sivatag szélétől. Jóságos szemű, mosolygó arcú, derék mozlím volt, aki — jóllehet még élete derekán volt — már kétszer járta meg Mekát, minden alkalommal a zarándoklásnak rendelt, Zuhhida nevű szent hónapban.

Hűségesnek, El Áminnek, csak a város és szoros környéke nevezte; ő ezt a nevet adta magának: Alláh virágoskertjének kertésze, mert ha otthon volt, állandóan a város kisgyermekével foglalkozott.

Ha magyarázatot kértek tőle, készségesen válaszolt a kíváncsiaknak.

— Ez a föld — mondta Husszein — Alláhnak, az egyetlennek, kertje; tudósaink és költőink: nemcsak gyümölcsfái a kertnek; diófái és diázbokrai: a nők, de a gyermekek, ah, a gyermekek: Alláh kertjének virágai. A tudósoknak és a költőknek nincs szíveségük gondozni a kertésze, mert tudásuk gyümölcsét, költészetük gyöngyét maguk termelik ki magukból; a nőknek sincs szükségük kertésze, maguk gondoskodnak magukról, hogy ameddig csak lehet, diázbokrok maradjanak és diásfák... de mit csinálnának a gyermekek, Alláh aranyos, drága szép virágai, ha nem a maguk gondoskodásának kertészei? Csa-

lán lenne a mályvából és a szászorszépből mérgezmagvu redőszimom.

Házának palmaárnyékos, nagy udvarán maga köré gyűjtötte a kis gyermekeket, fiukat és lánykákat egyaránt. A kisfiúk megtartották a nevüket; ez Talib volt, az Mánif, ez Láháb volt, az Szaid, de a lányok csak otthon voltak: Chadidsa vagy Fatime, Rukeija, vagy Hálma, Husszein dervistől ilyen neveket kaptak, mint: Tulipán, Rózsabokor, Gyöngyvirág, Gránátalma, Liliomszál, Szászorszép, Nárcisz.

Foglalkozott velük, énekelt és játszott velük és a Korán sok versére tanította a fiukat és lánykákat. Mint: „Dicsőség Alláhnak... És az Föld urának... Irgalmas atyáknak a mennyben. Te néked szolgálunk... Hozzád száll föhászuunk... Vesszes minket jóra... Ne hagyj bűnbén, szennyben.”

Mikor a gyerekek kiléptek az életbe, más gyermekek jöttek a helyükbe, de azok, akik már kinőttek Husszein kertészkező keze alól, későbbi életükben is szívesen keresték fel a Hűségest, hogy vagy elbeszélgessenek vele, vagy egyben-másban jó tanácsát kérjék. És olyan jó emlékeztetése volt az embernek, hogy aki hatéves korában Gyöngyvirág volt, azt férjeseasszony korában is Gyöngyvirágnak becézte a Hűséges.

Azok a lányok, akik Husszein keze alatt nőttek fel, mind nagyon jó feleségek lettek, mert Husszein már serdülő korukban a szívükbe-lelkükbe véste, mit mond a szent Korán „Asszonyok” című suráhnának egy verse. Hogy: „A férfi mindig föltette áll az asszonynak, mert Alláh a férfiaknak többet juttatott osztályrészü, mint a nőknek... a hogy a

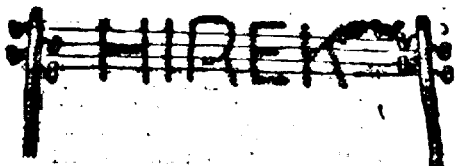
járavaló feleség híven szót fogad az urának s ha távol van az ura, fokozott gondossággal és igyekezettel látja el házát.”

Nos, mind jó feleség és háziasszony lett Husszein el Ámin virágaiból is, de egyezzer sem történt, hogy akábai leányból lett asszony ellen alkalmazni kellett volna, amit a Korán negyedik suráhnának harmincnolcadik verse előírt, tudniillik, hogy „a makrancos feleséget a szobájába kell száműzni, a lelkére kell kötni, hogy javuljon meg és meg is kell fenytetni az asszonyt”. Aminek az esztendőnk folyamán olyan híre ment Mekában és több más városban is, hogy ezek házasságú ifjai csak Akabából akartak asszonyt. Az akábiai leányoknak hihetetlenül emelkedett az értékük; Husszein egy-egy virágért három tevé is adott atyjának a kéréje, míg a mekkai, jathribi és a környékebeli városok leányai kevésbé kapócsak lettek. Ezeknél már csak a kecske volt az egységár, sőt akadt a leányok között több is, aki egyáltalán nem kapott férjet.

No, lett erre riadalom Mekától Jathribig az érdekelte leányok és apák közt. Az apákban a bosszúság dolgozott, hogy eladó leányaiknak, akik vagyont jelentettek számukra, annyira leszállt az értéke; a leányok meg gúgolódtak és sírtak:

— Tarthatatlan állapot, ennek véget kell vetni minél hamarabb.

— Az akábiai dervis — mondták —, az a bizonyos Husszein el Ámin, most mindössze negyven-negyvenkét éves. Ha Alláh is akarja és bizonyára akarja, százéves kort is ér az a szent ember; addig tartson a mi nyomorúságunk? — kérdezték.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:
Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves kötéseknél árengedmény.
Arad, Caminul Industriaşilor — Iparos Otthon. Strada Braşianu 18.

Árverést kér Salonta-Szalonta városa a volt ipartestület vagyonára

Salonta város tanácsa legutóbb behatóan foglalkozott a volt ipartestület részére folyósított másfélmillió kölcsön ügyével.

Tekintettel arra, hogy a felszámoló bizottság még a kamatokat sem rendezi, a város vezetősége úgy határozott, hogy megkéri az ipartestület vagyonára az árverés kitűzését.

RÉSZBEN TELJESULT.

Azt mondja a jósnő egy asszonynak:

— Tavaly gazdag házaságot és ikreket jósltam a kedves lányának, beváltak?
— Részben. Az ikrek már meg vannak.

— CSÖD. Az aradi törvényszék csődbírósága megnyitotta a csődöt a Bőripari Munkaadók Szövetkezete (Cooperativa Meseriaşilor Patron de Piele) ellen. Ez a szövetkezet maga kérte a csődöt, miután többszázezer leies tartozásának nem tud eleget tenni. A törvényszék csődbírósága értesíti a hitelezőket, hogy 1938 január 10-ig jelentsék be követeléseiket. A felszámolás január 14-én történik meg, míg a csődválsztmány megalakulására 17-én kerül sor.

KULPOLITIKA.

A mama nagy sivalkodást hall a gyerekszobában. Beront, hát két csemete fakardokkal agyabugyalja egymást, a legkisebb meg csöndesen gubbaszt a sarokban.

— Mit csináltok itt, haszontalanok?
— Spanyol háborút játszunk.
— Szép kis játék. Hát nem megmondtam ezer-szer, hogy a Jancsikával is tessék játszani?!
— Ő is játszik.
— Hogy-hogy?
— Ő a benemavatkozási bizottság.

Szerkesztői üzenetek

Közlöm, Oradea. A munkatörvény szerint az évi szabadság ideje az eltöltött szolgálati időtől függ. A munkatörvény nem veszi figyelembe a 49-ik szakasz szerint a vállalatnál — és nem az üzennél — eltöltött szolgálati időről beszél. Ha tehát a gyár mint vállalat cserélt tulajdonost, akkor a régi szolgálati idő is beszámítandó, ha ellenben, mint egyszerű üzem, helyesebben: vagyontárgy ment át az új tulajdonosra, akkor a szolgálati idő ismét előről számítandó. Attól függ minden, hogy a bíróság minő álláspontot helyezkedik, vagyis megállapítja-e azt, hogy a gyár vállalat-e, vagy sem. Ennek megállapítása pedig sok külső és belső körülménytől függ, úgyhogy a feladott kérdésre, az ügy teljes kivizsgálása nélkül, pontos választ nem lehet adni. Az ügyet pedig levélelleg kivizsgálni nem lehet, mert az egyik válasz maga után vonja a másik kérdést és különösen nem jogász ember nem is tudja megállapítani, hogy mi a fontos, mi nem s úgy teszi fel a kérdést, hogy esetleg a legfontosabb mozzanatot nem tartja lényegesnek. Eszébe sem jut megemlíteni. A tanácsos ügyvédhez fordulni.

ZENEÉRTŐ.

Új gazdagok a héten először voltak Operában. Leültek a harmadik sorban, a férj szétnézett és a zenekarra mutatva, így szólt:

— Stimmelnek.
Az asszony csodálkozva kérdezte:
— Ilyen hamar megszámoltad őket?

— KÉT SZÉK KÖZÜL A FÖLDRE . . .

Jelentettük, hogy a Semmitőszék október hetedikén döntést hozott, amelyben megállapítja, hogy a munkaadó egy évben csak egyszer köteles alkalmazottja betegsége esetén az első hét napra szóló táppénz fizetésére. Mivel a törvény — a társadalombiztosító álláspontja szerint, — a betegsegélyző intézményét sem kötelezi az alkalmazott többszöri megbetegedése esetén az első hét nap táppénzének fizetésére, az alkalmazottak mindaddig kénytelenek a hátrányát elszenvedni, amíg törvényes intézkedéssel véget nem vetnek ennek a lehetetlen állapotnak.

PRECIZ VALASZ

Mandulához, aki órák, bedílt egy kundschaft:
— Elromlott az órák — mondja — szeretném megcsináltatni.
— Kérem — feleli az órák, meg is várhatja.
— Igen? És meddig kell várni?
— Egy jó óráig.

UTAZÁSI ÉLMÉNY.

A kávéházban utazási élményekről van szó.
— Gyerekek, — mondta valaki — meleg után vágytam és Olaszországba utaztam, de pechem volt.
— Mennyiben?
— A hőmérő ott is nulláig süllyedt.
— Az semmi.
— Mi semmi?
— A nulla.

Elhalasztották a Timişoara-temesvári iparoskongresszust.

Timişoara-Temesváron november 21-én kellett volna a banati és aradvidéki iparosok kongresszusát megtartani. A kongresszus megtartását technikai okokból bizonytalan időre elhalasztották.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai igazgatósága ezúton közli a tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban: Vád. lui Antoniu Fischer Antalmé 924. Mihail Méhes Mihály 925, Vád. lui Stefan Mézi Istváné 926, Mihail Fenyvessy Mihály 927, Vád. lui Ana Jung Anna 928.

In Grupa II. Csoportban: Soj. lui Petru Wolf Péterné 1004, Ludovic Faragó Lajos 1005 számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormântare a Industriaşilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restaurant cu cotizațiile lor, să achite rentanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 1009. Vád. lui Mihail özv. Váczy Mihályné. 1010. Vád. lui Ioan özv. Sambura Jánosné, 1011. Soj. lui Petru Wolf Péterné

In Grupa B) Csoportban: 989. Vád. lui Ioan Schleifer Józsefné, 990. Soj. lui Francisc Farkas Ferencné, 991. Soj. lui Emeric Baracsev Imréné.

— És addig tartson ez az állapot? — kérdezték az érdekelt apák, hogy egy-egy lányunkért két tevé helyett csak négy-öt rossz kecskét kapjunk, ha férjhez megy? Mit lehet itt csinálni, hogy véget érjen ez a bosszantó keserűség?

Volt, aki felvetette az eszmét: Mekkába kell édesgetni a Húségest, akkor itt lesz az ő Allah virágainak kertésze, de ez ellen Jathrib és még több város is élénken tiltakozott. És volt, aki indítványolta: — Le kell kenyerezni egy beduin törzs főnökét, raboltassa el Husszeint el Amint, akkor kertész nélkül fog maradni Akába.

De ezt a gondolatot mi okosították, mert azt mondták:

— Nem vezetne jóra ilyen erőszak. Akába igen népes nagyváros, férfiak mind felkerekednének és fegyveresen mennének az illető beduintörzs ellen. Holott a szent Korán azt mondja, hogy háborút előidézni nagy bűn, kivéve, ha a hitünkért történik.

Végül abban egyeztek meg, hogy küldöttséget menesztessenek Bagdadba; a fényes kalifa, aki megtestesítője az igazságnak és a törvénynek, majd fog valami jó megoldást találni. Talán megparancsolja annak a dervisnek, hogy ezentul Mekkában legyen kertész.

A böcs kalifa meghallgatta a küldöttség szókat, jóízűen mosolygott is magában, de válasza nagyon komoly és meggyőző volt.

— Nézzétek, emberek — mondta —, Allah, aki az égben a szent „lótuşa” mellett aranyos trónusán ül, úgy akarja és rendelte, hogy én, a próféta vagyok. Bagdad városában születtem. Kivánhatja-e

tőlem földi hatalmasság, hogy elhagyjam Bagdadot és Medinában vagy Mekkában székeljek? Nos, ha Allah úgy határozta és rendelte, hogy Husszeint, a Húséges, Akábában legyen virágainak kertésze, akkor én, a kalifa, sem parancsolhatom meg neki, hogy Jathribba vagy Mekkába menjen lakni. Hát csak azt tanácsolhatom nektek, ti mozlímok, hogy aki csak teheti, küldje Akába gyermekeit.

Mikor a küldöttség hazatért, a mekkai asszonyok jóízűen nevettek a kudarcát.

— Akábaba küldjük a mi apróinkat? És fosztjuk meg magunkat a legédesebb anyai örömtől?

— Mi okosabb megoldást találtunk — szólalt meg egy Amina nevű asszony. — Felvetettük magunkban a kérdést: mióta kertészkedik a Húséges? — Megtudtuk, hogy amióta özvegy lett. Hát évi élt együtt a párjával, ez alatt az idő alatt eszébe sem jutott a kertészkedés; nos, a mi tervünk most az, hogy másodszor is megnősítjük a Húségest, akkor megint nem fog kertészkedni... van jó okunk erre a reményre, mert ismerjük magunkat, mi asszonyok.

Az asszonyok ravasz terve fényes eredménnyel is járt. Jathrib legszebb özvegy asszonya, Haffa, Musszab ibn Otbának volt hitvese, akinek egy csodaszép, csodálatos hároméves kislánykaja volt. Átrándult Akába és bemutatta leánykáját a dervisnek.

— Befogadnád-e virágaid közé, te szent ember? — kérdezte az asszony.

— Nagyon szívesen — felelte a dervis: és máris Narancsvirágnak becézte a csöppséget.

— De én nem tudok megválni a kislányomtól — folytatta Haffa. — Megengedi-e hát, hogy én is itt maradjak reggeltől estig? És ahogy így beszélt a dervishez, aki javakorban lévő, derék férfi volt, úgy fordította a szélnek az arcát, hogy a lég-huzat fellebbentse a fátyolát.

Es Husszeint szeme csak úgy káprázott, ahogy meglátta azt az elbűvölő szép arcot. Ekkora gyönyörűség csak Allah paradicsomában található! És milyen karcsú és pálmászerű a termete!

— Megengedem — lihegte El Amin és már előbb az egy szóból is, amely forrón, mint a számon jött ki a Húséges szájából, megtudta az asszony, hogy győzött.

Es már egy hónap múlva, hogy Husszeint megkérte, az asszonyt a feltétlen meghódolás biztos reményében mondta:

— Szívesen leszek a téd, de kikötöm magamnak, El Amin, hogy ezentul csakis ennek a Narancsvirágnak leszek a kertésze. És nem itt Akábában, hanem Jathribban, az én házámban, mellettem. Ahod ezt a kikötést, Husszeint?

— Ahom — tört ki a férfiből, akit elvarázsolt a másodszerem heve. — A Húségesnek neveznek itt a városban; te melletted is az leszek: El Amin, a hozzád és a szavamhoz mindig húséges...

... Ilyen megoldást találtak az asszonyok, jobbat, mint a fényes kalifa. Hja, ahol megáll a férfiesz, ott az asszonyok okos fejében terem meg a célhoz vezető jó ötlet.

Diagrama „HIREK”, Arad.